

Σχέδιο για την προετοιμασία εκπόνησης Δημιουργικής Εργασίας

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ/ΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΕ 01(ΘΕΟΛΟΓΟΙ) ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ I
ΚΑΤΣΙΜΠΡΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ ΜΑΘΗΜΑ: Θρησκευτικά, Α΄ Λυκείου

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ/-ΟΥΣΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ/-ΤΡΙΩΝ

Α/Α ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΤΑΞΗ/ΤΜΗΜΑ
1.Χάσκος Γιάννης	A3
2.Ρούμπας Διονύσιος	A3
3.Τσίντζος Παναγιώτης	A3
4.Φελιμέγκα Ειρήνη	A3

1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1.1 ΤΙΤΛΟΣ

«Το νόημα και το περιεχόμενο της γιορτής του χριστιανικού Πάσχα»

1.2 ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ

Χριστός, Σταύρωση, Ανάσταση, ήθη και έθιμα

ΣΚΟΠΟΣ

- Να γνωρίσουν οι μαθητές/μαθήτριες το περιεχόμενο και το νόημα του χριστιανικού Πάσχα
- Να εντοπίσουν ήθη και έθιμα που σχετίζονται με την γιορτή του Πάσχα
- Να αντιληφτούν την σημασία της γιορτής στην καθημερινή ζωή του πιστού
- Να κατανοήσουν την αιτιώδη σχέση πίστης και γιορτής

1.4 ΜΑΘΗΜΑ/ ΚΕΦΑΛΑΙΟ/ΕΝΟΤΗΤΑ

Μάθημα: Θρησκευτικά Α΄ Λυκείου /ΘΕ : Θρησκευτικότητα /Έννοια: Γιορτή

1.5 ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Οι μαθητές /τριες θα έχουν την ικανότητα να:

- γνωρίσουν το περιεχόμενο των εορταστικών εκδηλώσεων που σχετίζονται με την γιορτή του Πάσχα
- να εξοικιωθούν με πασχαλινά ήθη και έθιμα που πηγάζουν από την χριστιανική παράδοση
- συσχετίσουν το νόημα της γιορτής του Πάσχα με την προσωπική τους καθημερινότητα

1.6 ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ/ΠΗΓΕΣ ΠΟΥ ΑΞΙΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ

<https://el.wikipedia.org/wiki/Πάσχα>

http://3dim-megal.ark.sch.gr/ergasies_files/pasha.htm

1.7 Βιβλιογραφία

“Ορθόδοξη Πίστη και Λατρεία”, Α΄ Γενικού Λυκείου, κεφ.11. “Η Ανάσταση του Χριστού”, σελ.61-63

Πάσχα

Πάσχα ονομάζεται η μεγάλη γιορτή του Ιουδαϊσμού και του Χριστιανισμού. Στον Ιουδαϊσμό καθιερώθηκε ως ανάμνηση της Εξόδου, που ελευθέρωσε τους Εβραίους από την αιγυπτιακή δουλεία. Μεταγενέστερα υιοθετήθηκε ως εορτασμός από τους Χριστιανούς αναφορικά με την Σταύρωση και την Ανάσταση του Ιησού Χριστού. Η λέξη "Πάσχα" προέρχεται από την εβραϊκή λέξη "πεσάχ" που σημαίνει "πέραςμα/διάβαση". Το χριστιανικό πάσχα έχει το περιεχόμενο της μεταβάσεως από τον θάνατο στη ζωή με το γεγονός της αναστάσεως του Ιησού Χριστού.

Το Χριστιανικό Πάσχα

Το Πάσχα τιμάται η ανάμνηση της ένδοξης Ανάστασης του Θεανθρώπου Ιησού Χριστού. Ο εορτασμός του Πάσχα για τους χριστιανούς γίνεται την Κυριακή μετά την πανσέληνο του Μαρτίου. Έτσι οι χριστιανοί, ξεχωριστά και αντίθετα από τους Εβραίους, γιορτάζουν τη σταύρωση και ανάσταση του Χριστού και το πέραςμα από το θάνατο στη ζωή. Το Πάσχα διαρκεί δύο εβδομάδες: από την Κυριακή των Βαΐων (συμβολίζει την είσοδο του Χριστού στα Ιεροσόλυμα) ως την Κυριακή του Θωμά.

Η πρώτη εβδομάδα ονομάζεται Μεγάλη Εβδομάδα ή Εβδομάδα των Παθών, αρχίζει με την Κυριακή των Βαΐων και λήγει το Μεγάλο Σάββατο. Όλη τη Μεγάλη εβδομάδα υπάρχει συνήθεια να νηστεύουν οι χριστιανοί και να παρακολουθούν τακτικά τις εκκλησιαστικές λειτουργίες.

Η δεύτερη εβδομάδα του Πάσχα ονομάζεται Εβδομάδα του Πάσχα ή Λαμπροεβδομάδα ή Λαμπρή και αρχίζει με την Κυριακή του Πάσχα. Όλες οι ημέρες που ακολουθούν θεωρούνται ημέρες χαράς και διασκέδασης.

Γιατί το γιορτάζουμε την άνοιξη

Το Πάσχα γιορτάζεται την άνοιξη, γιατί ο Χριστός γεννήθηκε και αναστήθηκε μαζί με τη φύση ακολουθώντας τον κύκλο της ζωής. Για να καταλάβουμε καλύτερα το πνεύμα αυτών των παραδόσεων θα δούμε πως η φύση ακολουθούσε τις περιπέτειες των θεών. Γι' αυτό εμείς οι Χριστιανοί τοποθετήσαμε τη γιορτή της Ανάστασης του Κυρίου στην εποχή της άνοιξης παρ' όλο που δεν έχει καμιά σχέση με τη μυθολογία αυτό το γεγονός αλλά για να το τονίσουμε περισσότερο και να δείξουμε ότι έρχεται η Ανάσταση, η Αναγέννηση η ψυχική για την ανθρωπότητα μέσα από την Ανάσταση του Κυρίου.

Το βαθύτερο νόημα του Πάσχα

Η Σταυρική θυσία του Ιησού δείχνει ότι ο Θεός πονάει για τον άνθρωπο και τ' ανθρώπινα βάσανα. Γι' αυτό από αγάπη προσφέρει ότι πιο πολύτιμο έχει για να σώσει τον ίδιο του τον Υιό. Θέλησε να διδάξει την αντίσταση και την πάλη στο κακό, αλλά και την έννοια της αγάπης και τη διάθεση της προσφοράς του εαυτού μας υπέρ των πολλών. Είναι η γιορτή της αγάπης, γιατί ο ίδιος ο Χριστός μας θυσιάστηκε για τη σωτηρία τη δική μας. Είναι το καλύτερο δείγμα της αγάπης του για μας. Με τη γιορτή αυτή της Ανάστασης του Ιησού ξαναγεννιέται η φύση και η ίδια η ζωή.

Ο Υπολογισμός της Ημερομηνίας του Πάσχα

Το Πάσχα είναι εορτή κινητή και τελείται σε διαφορετική κατ' έτος ημερομηνία, αλλά πάντοτε μετά την εαρινή ισημερία.

Τους δύο πρώτους χριστιανικούς αιώνες στην Ανατολή γιορταζόταν το Πάσχα πάντοτε την 14η του εβραϊκού μηνός Νισάν (αντιστοιχεί προς τον δικό μας Μάρτιο/ Απρίλιο), ημέρα κατά την οποία παρέδωσε το πνεύμα ο Κύριος στον Σταυρό του Γολγοθά, οποιαδήποτε κι αν ήταν αυτή η ημέρα. Αντιθέτως στη Δύση γιορταζόταν πάντοτε ημέρα Κυριακή, και συγκεκριμένα την Κυριακή μετά την εαρινή πανσέληνο.

Έγιναν πολλές συζητήσεις μεταξύ εκπροσώπων της Ανατολής και της Δύσης για την εξεύρεση κοινά αποδεκτής ημέρας εορτασμού του Πάσχα, χωρίς όμως αποτέλεσμα. Έφθασαν μάλιστα στα πρόθυρα του σχίσματος, το οποίο αποφεύχθηκε χάρις στη μεσολάβηση του αγίου Ειρηναίου, επισκόπου Λουγδούνου (σημερινής Λυών).

Επειδή η διένεξη συνεχιζόταν, επελήφθη του θέματος η Πρώτη Οικουμενική Σύνοδος, που συνήλθε

το έτος 325 στη Νίκαια της Βιθυνίας.

Η Πρώτη Οικουμενική Σύνοδος αποφάσισε, όπως γράφει ο ιστορικός της Εκκλησίας Ευσέβιος, «τήν άγιωτάτην του Πάσχα έορτήν μια και τη αυτη ήμέρα συντελεισθαι. Ούδέ γάρ πρέπει έν τοσαύτη άγιότητι είναι τινά διαφοράν» (PG 20, 1077). Αποφασίστηκε να αποκλεισθεί ο συνεορτασμός του Πάσχα με τους Ιουδαίους. Οι πιστοί δηλαδή της Ανατολής, να εορτάζουν το Πάσχα «σύμφωνα Ρωμαίους», όπως στη Δύση. Καθορίστηκε δε ως ημέρα να είναι πάντοτε Κυριακή, και μάλιστα η Κυριακή, η οποία ακολουθεί την πρώτη πανσέληνο μετά την εαρινή ισημερία.

Ανατέθηκε δε στον Πατριάρχη Αλεξανδρείας, λόγω της καλλιέργειας των μαθηματικών και αστρονομικών επιστημών σ' αυτή την πόλη, να γνωστοποιεί κάθε χρόνο με ειδικό γράμμα, το οποίο ονομαζόταν «πασχάλιον γράμμα», στις άλλες Εκκλησίες την ημέρα του εορτασμού του Πάσχα. Η τάξη αυτή διακόπηκε μετά την αγία Τετάρτη Οικουμενική Σύνοδο, διότι στα κλίματα του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας είχαν εισβάλει και επικρατήσει πολλοί Μονοφυσίτες.

Τα Πασχαλινά έθιμα

Πασχαλινά κόκκινα αυγά

- Ένα έθιμο των ημερών είναι τα Πασχαλινά κόκκινα αυγά, τα οποία συμβολίζουν το αίμα του Ιησού Χριστού που έσταξε όταν τον λόγγισε ο Ρωμαίος στρατιώτης. (όταν βρισκόταν στον σταυρό). Σύμφωνα όμως με τον Κοραή τα κόκκινα αυγών συμβολίζουν το αίμα των προβάτων με το οποίο οι Ιουδαίοι έβαψαν τις οικείες τους, για να αποφύγουν την "υπό εξολοθρευτικού Αγγέλου φθοράν".

- Είναι παγκόσμια σχεδόν η χρήση του στον χριστιανικό κόσμο τις μέρες. Οι ερμηνείες που δίνονται για την προτίμησή του, και μάλιστα σε χρώμα κόκκινο, είναι πολλές. Υποστηρίζουν ότι το αυγό συμβολίζει την ανανέωση της ζωής και την ευηγρία. Για το χρώμα του λέγεται ότι θυμίζει το αίμα του Χριστού. Αλλά είναι γνωστή και η λαϊκή παράδοση που λέει: "...όταν είπαν ότι αναστήθηκε ο Χριστός, κανείς δε το πίστευε. Μια γυναίκα μάλιστα που κρατούσε ένα καλάθι με αυγά, φώναξε: - Μπορεί από άσπρα να γίνουν κόκκινα αυτά τα αυγά; Και πράγματι έγιναν! "

- Υπάρχει βέβαια και η ορθολογική ερμηνεία: Τώρα τη Σαρακοστή νηστεύουν οι περισσότεροι και γι' αυτό τα αυγά περισσεύουν. Είναι κιάλας η εποχή που οι κότες τα γεννούν με αφθονία. Τι θα τα έκαναν τόσα αυγά οι νοικοκυρές; Τα φύλαγαν λοιπόν για το Πάσχα, κι όταν έβρισκαν ευκαιρία, άρχιζαν να τα κάνουν δώρα-αμοιβή στα παιδιά: την Πρώτη ημέρα του Μαρτίου για τα κάλαντα με τα χελιδονίσματα, το Σάββατο του Λαζάρου και την Μεγάλη Πέμπτη, το ίδιο. Αλλά πιο πολύ την ημέρα της Λαμπρής τ' αυγά ήταν το πρόχειρο κι άφθονο φαγώσιμο, που μπορούσαν να φιλέψουν. Τα έβαφαν λοιπόν κόκκινα, που είναι χρώμα χαρούμενο και τα έβαφαν και κίτρινα και μπλε και ροζ, ή τα άφηναν άσπρα, αν είχαν πένθος. Συχνά τα στόλιζαν με ζωγραφιές, για να γίνουν πιο ευχάριστα. Τα πλούμιζαν τεχνικά, με μαργαρίτες και φτέρες και μ' αγριολούλουδα του ελληνικού κάμπου.

- Από το αυγό ξεπήδησαν έπειτα πλήθος συγγενικά σύμβολα: είναι τα κίτρινα πουλάκια, οι νεοσσοί που βγαίνουν από τ' αυγό, έπειτα οι κότες που γεννούν, οι φωλιές όπου βρίσκονται κι ο κόκορας που τα φέρνει.

- Επίσης, πολύ πριν από την εμφάνιση του Χριστιανισμού, οι πρόγονοί μας έβαφαν και διακοσμούσαν τα αυγά για να γιορτάσουν τη συνέχιση της ζωής. Τα αυγά θεωρούνταν τότε τα τέλεια δώρα της φύσης, τα οποία χρόνο με το χρόνο οδηγούσαν στην τελειοποίηση .

- Το αυγό, πανάρχαιο σύμβολο της γένεσης του κόσμου, της γέννησης της ζωής, το συναντάμε σε πολλές λατρείες, τόσο πρωτόγονες, όσο και περισσότερο εξελιγμένες. Έχει μέσα του δύναμη ζωική και πίστευαν πως μπορούσε να την μεταδώσει στους ανθρώπους, τα ζώα, τα φυτά. Τα χρωματιστά αυγά και ιδιαίτερα τα κόκκινα μνημονεύονται για γιορταστικούς σκοπούς, στην Κίνα ήδη από τον 5ο αιώνα και στην Αίγυπτο από το 10ο.

Το τσούγκρισμα των πασχαλινών αυγών

- Το τσούγκρισμα των πασχαλινών αυγών, συμβολίζει την Ανάσταση του Χριστού, καθώς το αυγό συμβολίζει τη ζωή και τη δημιουργία που κλείνει μέσα του τη ζωή. Όταν το κέλυφός του αυγού σπάσει με το τσούγκρισμα, γεννιέται μια ζωή, έτσι και το πασχαλινό αυγό συμβολίζει το σπάσιμο του τάφου του Χριστού και την Ανάστασή Του.

Την Μεγάλη Παρασκευή γίνεται η μεταφορά του επιταφίου. Ο επιτάφιος στολίζεται με λουλούδια και περιφέρεται γύρω από την εκκλησία και τους δρόμους, ενώ οι πιστοί ακολουθούν από πίσω. Είναι μέρα πένθους.

Οι πασχαλινές λαμπάδες

Οι πασχαλινές λαμπάδες δίνονται ως δώρα στα παιδιά για να χρησιμοποιηθούν για τη λειτουργία του Μεγάλου Σαββάτου. Οι λαμπάδες είναι διακοσμημένες άλλοτε με παιχνίδια και άλλοτε με λουλούδια. Ανάλογα με την ηλικία και το φύλο των παιδιών οι λαμπάδες παίρνουν διαφορετική μορφή. Παλαιότερα το κάθε παιδί κατασκεύαζε τη δική του λαμπάδα. Ο νονός κάθε παιδιού φέρνει στο βαφτιστήρι του μία πασχαλινή λαμπάδα.

Το Μεγάλο Σάββατο

Το Μεγάλο Σάββατο είναι το βράδυ της Ανάστασης. Στις 12 η ώρα το βράδυ, ο ιερέας δίνει το Άγιο φως στους πιστούς και ψάλλει το "Χριστός Ανέστη". Οι πιστοί παίρνουν το άγιο φως με τις πασχαλινές λαμπάδες και χαιρετιούνται λέγοντας "χριστός ανέστη" και απαντώντας "Αληθώς ανέστη ο κύριος". Σε πολλές περιοχές ανάβουν βεγγαλικά και. Είναι η μέρα της ανάστασης, μέρα χαράς και γιορτής. Το Μεγάλο Σάββατο τελειώνει η νηστεία της σαρακοστής και επιστρέφοντας στο σπίτι τρώνε την μαγειρίτσα και τσουγκρίζουν τα κόκκινα αυγά.

Πασχαλινό αρνί

Την Κυριακή του Πάσχα γιορτάζεται η Ανάσταση. Την Κυριακή το μεσημέρι είναι που κάνουμε το αρνί στη σούβλα και τελειώνει η μεγάλη εβδομάδα. Οι αμνοί είναι από τα πιο αναγνωρίσιμα σύμβολα του Πάσχα, καθώς συμβολίζουν το Χριστό. Ο Ιωάννης ο Βαπτιστής είχε παρομοιάσει το Χριστό με τον "Αμνό του Θεού, ο οποίος θα πάρει μαζί του την αμαρτία του κόσμου". Το αρνί αποτελεί ένα κατεξοχήν μυθικό σύμβολο, με την έννοια της αθωότητας και της αγνότητας κυρίως σε πνευματικό επίπεδο, έτσι με τον διαμελισμό του επιτρέπει στους ανθρώπους την επικοινωνία με την αγνότητα αυτή.

.....